

ספר

עמוד השלישי

יראים

לד

69

איסורי הנאה פ"ו.

ע"ז, תקרובותיה, ומשמשיה, חמין, הקדש, שער נזיר, פטר חמור, בשר בחלב, חולין שנשחטו בעזרה, ערלה, וכלאי הכרם, שור הנסקל, עגלה ערופה, מת, צפרי מצורע:

תשעה מהן שנינו בקדושין פ' האיש מקדש [יז ב'] דתנן המקדש את האשה בערלה ובכלאי הכרם בשור הנסקל וע"ז ערופה בצפורי מצורע בשער נזיר בפטר חמור בבשר בחלב בחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת, לפי שכולן איסורי הנאה נינהו ואין בהן שוה פרוטה. ותנן בע"ז באין מעמידין (א) אלי דברים של גוים אסורים ואיסורן איסור הנאה יין נסך וע"ז:

סימן ק [סח]

עבודה זרה. דכתיב ב' עקב פסילי אלהיהם תשרפון באש ולא תחמד כסף וחב (אשר) עליהם. וסמך ליה ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמוהו. וחרם אסור הנאה הוא דכתיב בעיר הנדחת החרם אותה ואת כל אשר בה וכתיב ואת כל שללה תקבין אל תוך רחובה ושרפת באש ולא ידבק בידך מאומה מן החרם. וע"ז נקראת כל דבר שעשאו אלוה גוי או ישראל:

תנן בע"ז פ' ר' ישמעאל [יג ב'] ע"ז של נכרי אסורה מיד ושל ישראל עד שתועבד (א) והתם מפרש מעמא דתרווייהו, ובר' עקיבא קיטלן דסתם לן תנא כוותיה (ב) ואמרינן ביבמות בהחולין [פ"ג ב'] מחלוקת בכרייתא וסתם במתניתין הלכה כסתם. ודבר שעבדו גוי או ישראל או קבלו עליו באלוה מאהבת אדם או מיראתו שלא היה בלב (ג) המקבל כונת אלהות אלא מאהבת המלך או מיראתו עשה כן, אם נעשית ע"ז בכך, נחלקו אביו ורבו בסנהדרין פ' ד' כיתות [פ"א ב'] דאתמר העובד ע"ז מאהבה או מיראה, פ' עיבד ע"ז כדרכה ולא עבדה לשם אלהות ואיתה ע"ז לא עבדה עובדיה מעולם אלא מאהבה

תועפות ראם

(א) באין מעמידין. כ"ע ב'. והנה שם ליתא יין נסך וע"ז אלא היין ותו לא ועי"ז ביהודה יין מנלן וחי' הריטב"א שם ובשנת י"ז ב' חוד"ה על דמתניתין מיירי גם בסתם יינס דאסור בהנאה מדרבנן וכע"ז ל"א ח' והגרסה לי דפ"ס מש"כ כאן באין מעמידין וז"ל בהסוכה את הפועל ור"ל למש"ס ע"ד ח' אלו אסורים ואסורין ככ"ס י"ג וע"ז ואסור דלפני רבינו היה אותה משנה באין מעמידין סמוך לאותה משנה דאלו דברים ש"ל אסורין ואסורין איסור הנאה כגדלם מפרש"י תמורה כ"ח ח' ד"ה תערובת דחולין כו' עי"ז וס"ל לרבינו כדעת ר"ת שכתבו התוס' בחולין ל"ז ח' ד"ה אמר רבא דדוקא ביי"א אמרו במשנה במשנה למעוטי סתם יינס ועל אותה המשנה ד' ע"ד ח' אמרו בירושלמי פ"ה דע"ז הי"ב י"ג וע"ז ועורות לבזבין על שם ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, ור"תוין בספר דבר מזהו לפרש"י להרמב"ם ל"ת קט"ד שהתפלג על הרמב"ן שם שכתב שרק ע"ז היא בכלל חרם ולא משמשים ותקרובותיה אף יפרנס הרמב"ן לשון הירושלמי ה"ל שמופסד שם שם י"ג ועורות לבזבין שהם תקע"א הם ג"כ בכלל חרם ובאמת כבר העיר בזה בס' בית הלוי ח"א סי' מ"ז אות י' וכתב תי' נכון להרמב"ן מפרש דברי הירושלמי כפי' הראשון שכתבו התוס' בזבחים ע"ז ח' ד"ה אלא דליירי אפי' בחביות פטורות והירושלמי הביא הפסוק לראיה דגבי ע"ז כתיב מאומה ומש"ה הו' ככ"ס וילפינן משמשין ותקרובות מע"ז ע"ה וסברא זו כתבה הרמב"ן בעמ"ס שם במנין המנחות לתרץ מה שקשה על דבריו מהא דתנן בשבת ד"ל והנה במשנה שהנחתו בדברי רבינו איחא ושעיר המשתלח וכן בתמורה כ"ח ח' הגיה ה"ק שם ושעיר המשתלח אולם היפ"ע ל"ע שם כתב ושעיר המשתלח במשנה שבידו של יתא וכו' ל"ל אלא אמרה תורה שלא לתקלה כדאיחא כימא ס"ו ב' עכ"ל ור"ל דשעיר המשתלח ל"ל במשנה דאי קודם דחייה אע"ז דודאי אסור מחיים כשאר קדשים כפרש"י כריתות כ"ה ח' ד"ה אף מכשיר הא עכ"ל בדברי התוס' בזבחים שם דמתני' בקדשים לא קמיירי ואי לאחר דחייה שניעה מנחתו כמ"ס במעילה י"א ב' הא אמרינן ציומא ס"ו ב' דליצירי שעיר המשתלח מותרין בהנאה דלא אמרינן שניעה מנחתו של יתא וכו' מדברי רבינו שלא כתב כ"ה ע"ז אלא דלילו שעיר המשתלח קודם דחייתו הוא בכלל הקדש שכתב רבינו ולאחר דחייתו איברים מותרין ונראה מדברי רבינו כאן דס"ל דלא בהרמב"ם פ"ב מהל' גיטות ה"ח דחולין שג"כ אסורין בהנאה מדבריהם עי"ז דעל דעת רבינו הוא מה"ל וכן בהקט"א ס"ל דאסורה בהנאה מדאורייתא שלא כדברי התוס' ב"ק ע"ז ב' ד"ה דלי שנסתפקו בזה ובס"ד שם משמע דס"ל דתקע"א אסור בהנאה מדרבנן כמ"ס הריטב"א והריטב"א בחי' לקידושין ל"ח ח' בשם וכבר תמה ע"ד התוס' בס' מע"ס סדר תשא ובשעה"מ ועיין ספר מי נפחוח פפר כ"ב ולהלן סי' ק"ב אות י"ד ועיין להלן סי' ק"ד אות ו':

(א) עד שתיעבד ואמרינן מתי' מני ר"ע היא דמיא ע"ז של נכרי אינה אסורה עד שתיעבד ושל ישראל אסורה מיד דברי ר' ישמעאל רע"א חילוף הדברים של נכרי אסורה מיד ושל ישראל עד שתיעבד והתם כו' כ"ל וכו' בגדפס [בגדל"ד]. (ב) השם חדש והווי העומדים דקדקו למה הולך רבינו לזה העם והא קי"ל הלכה כר"ע מחבירו ועיין א"ז שם' באמת הגי חרי סעמי וז"ל וקי"ל כר"ע דהלכה כר"ע מחבירו ותו דסתם לן תנא כוותיה ועיין להלן סי' תכ"ז אות ח' מש"ס וא"ש בזה גם משכ"ר כאן. (ג) בלב העובד והמקבל כו' ב"ק

ומיראה, אביי אמר חייב לא תשתחוה להם ולא תעבדם קרינן ביה ורבא אמר פטור דמאחר שלא עבדה עובדיה אלא מאהבה ומיראה לא קרינא ביה לא תשתחוה לאלהיהם, שאינה נקראת ע"ז להתחייב עובדה אלא שנעשית מתחלה ע"ז לשם אלהות. פי' בקיצור. העובד ע"ז שלא נעשית ע"ז שלא (ד) מאהבה ומיראה, אביי אמר חייב ורבא אמר פטור וקימ"ל אביי ורבא הלכה כרבא בר מיע"ל קנ"ם. וכאשר אמר רבא שאינה נקראת ע"ז לחייב עובדה כך אינה ע"ז לענין אסור [הנאה]:

רבותי פרושו (ה) העובד ע"ז מאהבה ומיראה, שזה שעבדה לא עבדה לשם אלהות אלא מיראת המלך, אעפ"י שנעבדה מכמה בני אדם לשם אלהות הואיל וזה עכשו שעבדה מיראה עבדה, אביי אמר חייב ורבא אמר פטור. ואי אפשר לפרש כך (ו) דתנן [ס' ס' ז'] הפוער עצמו לפעור אע"ג דמתכון לביזויה והזורק אבן למרקולים חייב ואע"ג דמיכון למירמיה. ועוד אמרינן בע"ז יתרג ואל יעבור [ע"ז ז'] וכך מוכחת סוגיא שהפירוש כמו שפרשתי, דמייתי עלה יכול אפילו נעבד כהמן דמיראה הוה פי' לא עבדו ולא השתחוה (ו) אדם בלבו לשם אלהות אלא מיראה:

סימן קא [סא]

תקרובתה. כל דבר שהקריבו לאליל והתקרבות בעין פנים דוכה (א) כגון דשחט או הרג לפניו בהמה או עוף ואפילו אין עבודתה בכך. ואם עשה מעין עבודתה בדמיון מועט יקרא בעין פנים כגון ע"ז שעובדין אותה במקל ושבר מקל דהוי ליה בעין זריקה משתברת אסור בהנאה. דאמרינן בע"ז פרק ר' ישמעאל [יא ז'] אמר רבה בר אבא אמר רב ע"ז שעובדין אותה במקל, שבר מקל בפניה חייב

תועפות ראם

כ"ה נדפס ועיין להלן ס' ר"ע אות י"א צביאורי. (ד) אלל כ"ל. (ה) מכלל ע"ס הוא נדפס ס' ע"ה. (ו) כך דמיון כו' כ"ל דל"ל וכיוון רבינו לנרייתא ס' ס"ד א' אולם נדפס איתא דתנן כו' לפטור והזורק כו' חייב ומפרש נחמ' אע"ג דמיון כו'. (ז) השתחוה לו כ"ל [הגר"ד]: (א) בעין פנים דוכה, כמו שזכר לפנינו דהוי בעין זריקה המשתברת אסור בהנאה דאמרינן בע"ז פ' אין מעמידין כו' כ"ה נדפס וחסר ס' כל מה שכתוב כן בנתיים ודברי רבינו שכתוב ברורים כפרס"י בע"ז י"א א' ד"ה לא דכ"ע. דכעין פנים בעין מידי דמי לזביחה כגון חיה ועוף ובהמה אפי' אין ראוין לקרבן עכ"ל רש"י וזש"ל כגון דשחט או הרג ע"ז או עוף כו' דאע"ג דעוף אין ראוין לקרבן הוי בעין פנים דזביחה אלא במה שפרס"י ס' ובמקל אפי' ר' יהודה פטר וליהא לדרב אין נראה כן מדברי רבינו אלא כמש"כ בתוס' ס' ד"ה חייב דכ"ע אמרינן בעין זביחה כרב ומחייב בשזירת מקל בלוחה שעובדין אותה במקל והכל לפנינו בכתב פליגי בלוי עובדין אותה בכך ולכן כ' רבינו כהן ואם עשה מעין עבודתה בדמיון מועט יקרא בעין פנים כגון כו' ואי נשום קשיית התוס' דלא עדיף ואלו דומה לבהמה מנע"מ יס לומר דר' יוחנן דפטור בהמה בע"ז לע"ז סבר כרבנן דפטרי בכתב והתוס' לא ניחא לכו לומר כן דא"כ אמאי לא אמרו בגמרא על דברי ר' יוחנן לימא כהנאי כמו שאמרו מ' דס' אלא דרב כמש"כ הל"ל לע"ז ס' ורבינו לא חש לזה ורבינו לא ס"ל מש"כ הר"ן לפרש בשם אחרים דהא דר"ל אמר רבה בר אבא א"ר מיימי בע"ז שעובדין אותה בקשקוש מקל הוא דמיא דההיא דלמך ר"ל א"ר לעיל ואמוראי ניהו אביה דרב ע"ז ס' אלא דרבינו מפרש כפרס"י דתרי מימלא דרב ל"פ אהדרי דמ"ס ר"י א"ר ע"ז כ' ב' זרק מקל לפניו פטור מיימי שעובדין אותה בקשקוש מקל וההיא דרבא ב"א א"ר דלמך זרק מקל לפניו חייב כגון שעובדין אותה בזריקת מקל. ויס לדקדק במשכ"ל ושבר מקל דהו"ל בעין זריקה המשתברת אסור בהנאה והכל בע"ז כ' ב' אמרו שזכר דה"ל בעין זביחה וכן ס' כ"ה א' א"ל רבא לרב"מ מ"ס שזכר דהו"ל בעין זביחה והכי הו"ל לרבינו לומר ג"כ ונתוס' ע"ז כ"ע ב' כ"ה יין כתבו כלשון רבינו זריקה המשתברת כגון שבר מקל לפניו והגרס"ס ס' הגיה דל"ל בעין זביחה כגון שבר מקל לפניו ודליתא בגמרא אכל מה יענה למשכ"ל היראים כהן ועיין בסנהדרין ס"ב א' שאמרו הנה אבות יצוח קיטור ניסוך והשתחוה, מהנה תולדות שבר מקל לפניו ופרס"י ס' דמיא לשחיסה שזכר מפרקה כו' ואפשר שרבינו מפרש שבר מקל לפניו הוא תולדה של ניסוך דזורק בכלל ניסוך כמש"כ בסנהדרין ס' ב' ומ"ס בע"ז שבר מקל דהו"ל בעין זביחה היינו מקמי דיריעין דזריקה היינו המשתברת והיה ס"ד דזריקה אסור אפי' אינה משתברת מש"ה אמרו שבר אסור דלמיה לזביחה אכל לבתר דיריעין דזריקה היינו ג"כ המשתברת דוקא א"כ שבר מקל לפניו דמיה נמי לזריקה המשתברת וא"ל דברי רבינו, והנה התוס' בע"ז כ' א' ד"ה בעין כתבו בשם רבינו שמואל בשם ר' שלמה דה"ה לכל שאר תקרבות דמוצת כגון קיטור וניסוך וכל העולים לגבי מוצת מיקור תקרבות ע"ז לענין שאין יכולין ליבטל והם כל מיני מחבל וכדעתן נמי במתני' ימות שמיים ושלמות כו' אסורין דכעין פנים הוא שהוא ראוי להקריב בפנים דלמיה למנחת מאפה תגור ואע"ג דליכא זריקה המשתברת וכן משמע מחוך פרס"י כו' וכ"כ רבינו ירוחם נתיב י"ח ח"ד וז"ל ואינו אסור משום תקרבות כשאנו בעין זביחה וזריקה המשתברת ואינו קרב בפנים אפי' דרך עבודתו בכך, אכל אי הוי בעין זביחה וזריקה המשתברת אסור משום תקרבות, ואם היו מקריבין אותה לפני ע"ז בעין פנים כימות שמיים ושלמות ומאפה תגור ומי: וזלמ ונתנוהו לפני ע"ז לזקריבת מיתכר אע"ג דלא שייך בהו זריקה המשתברת כיון דז"כ מקריבין לפניו אפי' שחור והוליוו דלא בעי זריקה המשתברת כגון שזירת מקל אלא בדברים שאין מקריבין ממנו בפנים כך פשוט פר"י עכ"ל והוא כדברי הרא"ש שם אכל דעת הר"י בחוס' שם דאפילו בכעין פנים בעין זריקה המשתברת וכפשתא לישראל דגמרא ע"ז כ"ה א' שאמרו בשלמא ימות שמיים ושלמות איכא בעין פנים ואיכא בעין זריקה משתברת אלא כו' ובדעת רבינו הרא"ש כתב השם חדש דס"ל כהר"י בחוס' דמש"ה דקדק רבינו לומר בתחילת ההלכה והתקרבות בעין פנים דוכה כו' דמשמע שאין שום תקרבות נאסר אלא אי הוי בעין זריקה המשתברת

לו

ראים

עמוד ג איסורי הנאה

ספר

(ב) ואינו נאסר וכגון שעובדין אותה בזריקת מקל, אבל אם עובדין אותה בקשקוש מקל אמרינן התם זרק מקל לפניו פטור. ומגל"ן דתקרובת ע"ז מיתסר בהנאה דאמרינן בע"ז פרק אין מעמידין [נ"ג] ויצמד (ג) ישראל לבעל פטור ויאכלו זבחי מתים, מה מת אסור בהנאה אף זבח אסור. ומת מגל"ן אתיא שם שם מעגלה ערופה, כתיב הכא ותמת שם מרים, וכתיב התם וערפו שם את העגלה בנחל מה להלן אסור אף כאן אסור. והתם מגל"ן. אמרי דבי ר' ינאי כפרה כתיב בה בקדשים וכל שאר תקרובת מנובח (ד) גמרינן ומגל"ן דלא מיתסר תקרובת אלא כעין פנים דתניא בע"ז פ' ר' ישמעאל [נ"ה] גוי שהביא אבנים מן המרקולים וחפה בהן דרכים וסטרטאות מותרות. ומסקינן טעמא משום דבעינן כעין פנים וליכא. ויין שנתנסך לע"ז אע"ג דלא הוי תקרובת ידיה כעין פנים דזבח אסור כשאר תקרובת דהוי כעין פנים דגלי ביה קרא בהדיא אשר חלב זבחמו יאכלו ישתו יין נסיכם, ודרשו בע"ז פ' אין מעמידין מה זבח אסור אף יין אסור. מדאיצטריך למיסר יין נסך למדנו דכעין פנים זבח ממש בעינן. הלכך נרות המנובחות לע"ז (ה) אעפ"י שהדליקום לע"ז ושעוה המנובחה כיוצא בהן לא הוי תקרובת כעין פנים וכו'. וכן ראיתי בפירושי רבותי דכעין פנים דזבח ממש בעינן והנרות מותרות. ואמרינן בע"ז פ' ר"י אמר רב גידל אמר רב אחא בר יוסף [חייא] (ו) אמר רב, טנין לתקרובת ע"ז שאינה במילה עולמית שנאמר ויצמדו לבעל פטור ויאכלו זבחי מתים, מה מת אין לו במילה עולמית אף תקרובת ע"ז אין לו במילה עולמית:

סימן קב [ע]

משמשיה. צוה הקב"ה שלא יהנה אדם ממשמשי ע"ז, דכתיב בפ' ראה אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים, ותניא בע"ז פ' ר' ישמעאל [נ"ה] אבד תאבדון וגו' בכלי שנשתמשו

תועפות ראה

המשתכרת או זביחה ולא ס"ל חילוק הרא"ש לדעת הרשב"ם וחס"ד כדפס שם וכל שאר תקרובת מנובח מותרין וע"כ דר"ל כהר תקרובת פ"ט שזינן כעין זריקה וזביחה המשתכרת מותרין וכו' השם הדש חלל לא ידעתי מה יעשו הר"י שכתוב' ורבינו במתניתין דנשר היולא וכן הקשה הרב דברי אמת בקונטרס פ' בס"ס ה' עיי"ש וגרסא לי לתרץ דנריס דנשר שאני כיון שהוא מין זבח דכתיב בקרא גס ר"י ורבינו מו"ס דלא נשנין דנשר היולא זריקה המשתכרת וכו' שמשנה שם בדשר מפני שהוא כזבחי מתים מיא היינו דוקא דנשר בהמה שבי"ב קרב לגבי מנובח ולא דנשר חיה ועוף וקא לדעת הפרישה שהביא הפ"ד ב"י קל"ט סק"ה דהאי דנשר כ"ה דנשר חיה ועופות כו' הואיל ומיין דנשר בהמה הוא דלדעת הר"י דאף בתקרובת כעין פנים שבי"ב קרב ע"ג המנובח בעינן זריקה המשתכרת וכו' כדחייב דנשר בהמה דוקא כוללג"ל אולם בהיראים כת"ל שלפנינו לשיטה דליכא זריקה המשתכרת אלא משום דהוי מין זבח דכתיב בקרא דיינו לאסור דנשר בהמה דוקא כוללג"ל אולם בהיראים כת"ל שלפנינו ליתא כנגדפס עיין להלן אות ד' ובמשכ"ל ויין שנתנסך לע"ז אע"ל דלא הוי תקרובת ידיה כעין פנים דזבח כו' יס נשנין דנשריו לפשט"כ מקודם דכתיב"ל שלפנינו וכל שאר תקרובת מנובח גמרינן א"כ יין נמי גליף מנובח אף לשיטת הר"י שכתוב' כיון דליכא כעין פנים זריקה המשתכרת כמ"ס גמרא בשלמא ימות כו' ליכא כעין פנים ואיכא כו' ובאמת הריטב"א דחי' לע"ז כ"ס ד' עמ"ס"ש מה זבח אסור אף יין כתב וז"ל ואל"ת למ"ל קיסא והלא י"ב בכלל תקע"א הוא י"ל דכיון דנפ"ל זבחי מתים הו"ל דלא אסר רחמנא אלא כעין זבח בלבד עכ"ל ועיין בלשון התוס' שם ודוחק לומר דרבינו כיון לדברי הריטב"א אולם בהע"ש ר"ש שאילתא קס"ב ביאר דרבינו אתא לאשמעינן דיון שהקטבו ושכטבו לע"ז אע"ג דלא הוי עדיין זריקה המשתכרת ולא כעין פנים מכ"מ נאסר מן היתירה לשחתו דגלי ביה קרא ישתו יין נסיכם וכו' ואל"כ הו"ל דגלי ביה קרא ביין יא' לידון דנשר החדש דאף שהוא לא כעין פנים דהיינו שלא נסכו לע"ז אלא ששכר ידו בחובו ולא הוי ג"כ זריקה המשתכרת אפ"ס אסור עיי"ש ועיין אות ה'. (ב) ונאסרת זרק מקל לפניו חייב ואינו כו' כנ"ל. (ג) וילמדו לבעל וגו' (ההלים ק"ו כ"ח) אף זבח אסור כנ"ל. (ד) מנובח כנ"ל [הגר"ד] ונגדפס איתא וכל שאר תקרובת מנובח מותרין, ואינו מנובח ועיין לעיל אות א'. (ה) עיין במרדכי ר"ס ר' ישמעאל שהביא פסק רשב"ם אצל נרות של שטות כו' וכש"כ חתיכה של שטות כו' וסיים אח"כ וכן פסק הרא"ש בס"י משום תקרובת כעין פנים בעינן עכ"ל וא"כ משכ"ל נירות פי' נירות של שטות ומ"כ אח"כ ושטות המנובחה כו' ר"ל חתיכות של שטות ועיין פ"ח להרא"ש פרי' אות ג' והב"א ב"ד ב"י קל"ט כ' ע"ד התוס' והרא"ש בדין מרוז ו"ל ואיכא להקשות כו' שהרי כהן היה מוליך הנרות בפנים ככ"י וי"ל דלענין ביטול בעינן דוקא דבר מאכל כדכתיב קרא ויאכלו זבחי מתים דמוניה ולפיכך דתקע"א אין לה ביטול ודוקא בתקרובת כעין זביחה כדכתיב זבחי מתים עכ"ל ור"ל דהיינו נרות של שטות הם שאינם דבר מאכל דאילו שמיים מנובחר דנשרי המשתכרת והגמרא דהוי תקרובת ולא דוקא דבר מאכל דה"ה דבר משקע וה"ה נרות של חלב הואיל וחלב הוא מהדברים הקריבין ע"ג המנובח הו"ל דין תקרובת ולא דמי לנרות של שטות כמ"ס בס' משנ"ח סי' ג' צינן שטות, וכיון שכן כוונת הב"ה הו"ל לתרץ בפשיטות דמה שהכין היה מוליך הנרות בפנים בכל יום היה של שמן ולא של שטות וכדברי הפ"ה הג"ל ולפמ"כ כזאת א' דעת רבינו הרא"ש כר"י דאפי' כבעינן פנים בעינן זריקה המשתכרת וכבר כתב הר"ן הביאו הפ"ה שם דלע"ג דכדאי הדלקה במקדש מ"מ לא הוי דבר המשתכר דליהוי כעין זביחה א"כ לאו דוקא נרות של שטות וה"ה של חלב או של שמיים אי לא הוי זריקה המשתכרת ועיין הנהגות יד שאלו ב"ד סי' קל"ט ש"ד סק"ג שכתב גם גבי נרות דהדלקתן זהו שזירתן עיי"ש. (ו) כן הוא בל"ג הגליון ככ"י ועל מלת אחא כיון להניח היא' והמשתתק טעם וכתבו אחר חתימת יוסף [הגר"ד]:

בהן לע"ז הכתוב מדבר. יכול עשאוהו ולא גמרוהו ולא הביאוהו, הביאוהו ולא נשתמשו בהם לע"ז יכול יהיו אסורים ת"ל אשר עבדו שם הגוים אסורים ואין (א) אסורים אלא עד שיעבדו בהן, וע"ז ומשמשיה יש להן היתר ע"י ביטול. דתני רב יוסף ב' ר' ישמעאל [נ"ג ב'] מניין לגוי שפוסל אלהי (ב) דכתיב פסולי אלהיהם תשרפון באש ושמואל אמר מהכא פסולי אלהיהם תשרפון באש לא תחמוד כסף וזהב (אשר) עליהם ולקחת לך, הא כיצד פסלו לאלוה לא תחמוד פסלו מאלוה ולקחת לך. ותנן [נ"ג ב'] המבטל ע"ז בטל משמשיה (ג) משמשיה מותרים והיא אסורה. ותנן [נ"ג ב'] כיצד מבטל קטע ראש אונה או ראש חוטמה או שפחסה (ד) אעפ"י שלא חסרה הרי זו כמלה. מכרה או משכנה ר' אומר בטל וחכמים אומרים לא בטל (ה) ואם מכרה על מנת להכלה אמרינן ב' ר"י דברי הכל בטל. ונווי ע"ז אסורים כמשמשיה, דתנן ב' ר"י [נ"ג ב'] מצא בראשו מעות כסות וכלים הרי אלו (ו) אסורים, ושעמא אמרינן בגמרא אמר רב חמא א"ר אושעיא כתוב אחד אומר ותראו את שקוציהם ואת גילוליהם (ז) כסף אשר עליהם וכתוב אחר אומר לא תחמוד כסף וזהב אשר עליהם, דמשמע אשר עליהם אסור הא עמהם שרי, הא כיצד עמהם דומיא דעליהם מה עליהם של נוי אסור שאינו של נוי מותר, אף עמהם דבר של נוי אסור שאינו של נוי מותר, ונוי ע"ז מותרים ע"י ביטול דלא חמירי מע"ז ולא אשכחנן איסור בביטול אלא בתקרובת לבד דאיתקיש למת:

ואיתמר ב' כל הצלמים [מ"א ב'] ע"ן שנשתברה מאלוה, ר' יוחנן אמר אסורה ריש לקיש אמר מותרת והלכה כר' יוחנן. ותניא ב' ר' ישמעאל [נ"ג ב'] ר' שמעון בן מנסיא אומר ע"ז של ישראל אינה בטילה עולמית (ח) כדאמרינן ב' כל הצלמים אמרינן גזירה שוה מנכה ליה והדר מבטל ליה דהוי ליה ע"ז דישאל ואינה בטילה עולמית. ואע"ג (ט) דהוי גזירה לגזירה. ואמרינן בשבת

הועפות ראם

(א) אין כ"ס נדפס וחסר שם אסורים הא'. (ב) אלוה. ובגמרא אלוהו. (ג) ציטל משמשיה משמשיה מותרים כ"ל. (ד) או שפחסה. רבינו העתיק המשנה כדורתה וכ"כ בה"ג סי' כ"ד ותמיהה שלא הביאו דברי ר"ז שנגמרא דדוקא פחסה בפניה דל"ה כי לא חסרה במאי ציטלה, והנה צמ"ס במשנה כאן רקק בפניה כו' הרי"ז אינה ציטלה אמור בגמרא דע"ז מ"ד ב' דה"ז לפי שעתה רתח עלה והדר מפיים לה עיי"ש ויש לומר דזה אינו שייך אלא בע"ז שחתח ידו משא"כ כשמבטל ע"ז של אחרים כדין נכרי דמבטל ע"ז שלו ושל חבירו או אפי' אם מבטלה בפחסה שלא בפניה או רק בפניה כו' הוי ציטול דלא שייך שם לומר דלפי שעתה הוא דרתח עלה והדר מפיים לה כיון שזאלה מתחת ידו וכי"צ אמרו בירושלמי פ"ד דע"ז ה"ה מכרה מתוך הקפדה ד"ה ציטלה ועיי"ש במראה הפנים ד"ה הדא דתימר כו' ש"כ שם דלר"ך לחלק בין מכרה מתוך הקפדה שסילקה אותה ממנו דבזה שפי מסתברא שציטלה ובין רקק והסתכן כו' דתני במשנה לא ציטלה מתוך הקפדה דכיון דלא סילקה לגמרי ממנו מימלך והדר פלח לה. ובזה אחי שפיר מש"ס בירושלמי ה"ד, הוה א"ל רוק עלה וסוף לא מקבל עליהם אשתין עלה וכו' לא מקבל עליה. דלכאורה תמוה דהא כה"ל אינה ציטלה כמבואר במשנתנו ועיי"ן בשו"ת ח"ל מש"ס סי' נ"ה מש"ס בדברי הירושלמי אולם לפי ה"ל א"ל דכשמבטל ע"ז של אחרים די נס צרק והסתכן וכי"צ שו"ר בס' הגד"מ פנים מאירות על הירושלמי ש"כ כן לתרץ בדברי הירושלמי צעובדא דנר קפרא. (ה) לא צפל והלכה כחכמים כ"ה נדפסם וכ"כ התוס' בע"ז נ"ב ד"ה (ט"א) צעין דקיי"ל כרבינן כו' ועיין להלן אות יו"ד. (ו) הרי אלו מותרים פרכיני ענינים כו' הרי אלו אסורים כ"ה במשנה ובגמרא ובגמרא חסר כל המשנה. (ז) גילוליהם כסף. ג"ל גילוליהם ע"ז ואכן כסף וזהב אשר עמהם וכתוב כו' וזהב עליהם דמשמע כו', וכל הרומי'א שנגמרא הוא מזה שנפסקו האחר כתיב כסף וזהב אצל ע"ז ואכן לא כתיב ואילו הכא כתיב ע"ז ואכן אלא כל מה דמקריבין קמייה מיתסר ומש"ד דמשמע אשר עליהם אסור הא עמהם שרי רומן למ"ס בגמרא שם א"כ לא יאמר עליהם ופירש"י שם כוליה קרא לא אינצריך כו' ועו"ל רבינו דממה שכתוב אשר עליהם משמע דעמהם שרי וכו' אי אפשר דהא כתיב קרא אחרינא דעמהם אסור הא כיצד כו' מה עליהם כו' ואחי קרא דעליהם לגלות על עמהם דדוקא של נוי אסור שאינו של נוי מותר. (ח) עולמית ושעמא דלא כתיב פסולי אלהיהם אלא נבי נוי ומיניה מפיקין דגוי כוסל אלוהו. ואפי' ע"ז של נוי וזהב זה ישראל קודם שציטלה הנוי מיקריא ע"ז דישאל ואינה ציטלה עולמית כדאמרינן ב' כה"ל [ע"ז מ"ב א'] אמר רבא דלמא מנכה לה והדר מבטלה והויא לה ע"ז יד ישראל וכל ע"ז יד ישראל אינה ציטלה עולמית, כ"ה נדפסם ובג"ל כאן ומש"כ גזירה שוה ע"ס חובת שוה וג"ל שמה וכן הגיה הגר"ד שליט"א, והנה השם חדש דקדק עמש"כ ושעמא דל"כ פסולי כו' דה"ס לא שייך אלא שאין ישראל מבטל ע"ז של נוי אצל לגזי ע"ז של ישראל שאין לה ביטול מפיק לה בגמרא ע"ז כ"כ א' מן וסס בפתר או מקרא דאלל מנכה ואומר אני דכוותי רבינו כ"ה בירושלמי פ"ד דע"ז ה"ה בעשמא דר"ה בן מנסיא ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה לעולם וכ' הפני משה שם שעמא דכתיב ארור האיש אשר יעשה פסל וכו' וסס בפתר משמע לעולם הוא שם לו בפתר דלא מהני אם מבטלו עכ"ל והגר"ה לא צבאר בירושלמי דר"ל דליון בע"ז של נכרי כתיב פסולי אלהיהם וגו' דהיינו שמוגזר בו משום אלוה לאפוקי כשבעלו שאינו מהגזר משום אלוה שרי כדליתא בתוספתא פ"ו הביאו הגר"ם בגליון ע"ז נ"ב א' משא"כ בשל ישראל דכתיב פסל ומסכה ולא כתיב אלוה ש"ל דלעולם אסור ולא מהני ביטול וכו' בירושלמי מדכתיב ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגו' ולא כתיב אלוה מכלל דלעולם ועיין רמב"ם פ"ח מה"ל ע"ז ה"ח ח"א רבינו דלא כתיב פסולי אלהיהם אלא נבי נוי כו' ועיין בסמוך. (ט) ואע"כ כו' עד למדנו שזריך חסר נדפסם ועיין סמ"ל לאוין מ"ה שכתב שם וכתב רמ"ס דמשמשי ע"ז ומיניהם אס' צאו ליד ישראל ואח"כ בטלם הנכרי שזריך שאין להחמיר בזה ע"י גזירה זאת כמו בע"ז עומה עכ"ל והוא מבואר בדברי רבינו כאן אלא

ספר

עמוד ג איסורי הנאה

יראים

לו

פ"א [י"א ב'] גבי כרמלית דלא גזרינן גזירה לגזירה, הכא גזרינן, דאי לא הא לא קיימא (לן) הא והך דאמרינן בתחלת יו"ט גבי משקין שזבו ופירות הנושרין דגזרינן ביה גזירה לגזירה מטעם דאי לא הא לא קיימא לן הא : ובתשמישי ע"ז לא אשכחן דגזור רבנן שלא יבטלו בזכה בתן ישראל, ואין ללמוד מע"ז עצמה שיש לומר שלא החמירו לגזור גזירה זאת במשמשיה כמו בע"ז עצמה. למדנו שצריך ישראל להזהר (י) שלא יקה במשכון ולא יהנה במשמשי ע"ז שעבדו בהן ע"ו וגויי ע"ז שנתנאת בהן ע"ז כגון גביעים שקורין ומחתות ומטעילים וקרמים המצוירים שפורסים בע"ז לנאותה וקפות שלובשים גלחים ומיוחדות (יא) ללבוש לע"ו. ואסור ליכנס לבית ע"ז בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים, כדתנן בפ' כל הצלמים [מ"י ב'] ג' בתים הם, בית שבנאו מתהלה לע"ו אסור, סיידו וכיידו לע"ו וחיידו נוטל מה שחיידו. העמיד בתוכה ע"ז וסילקה הרי זה מותר, אלמא כל זמן שלא סילק ע"ז סתוך הכית, הבית (יב) אסור. ותנן באשירה בהוויתה (יג) ע"ז לא ישב בצלה. וא"ל רב ששת לשמיעה כי מטיית להתם ארתיטינן.

תועפות ראם

משמש"ם הסמ"ג בלשון רבינו אה"ר בלאו ליד ישראל כו' בלשון רבינו כתוב בזה בזה ישראל וכן במשכ"ל בנדרסם הבאיתי בזהו הקדום ע"ה של גוי וזהו זה ישראל קודם שצטלה הגוי כו' מבואר שם במשכ"ל בלשון ע"ה של גוי שצאתה ליד ישראל ואח"כ צטלה הגוי כו' ועיין שו"ע יו"ד סי' קמ"ו ס"ב ובש"ך שם סק"א, והריטב"א בחי' לעי"נ ח"ב ז' כתב דהא דלמרינן בפי' כה"ג ד' ישראל שמע"ה ע"ה וזהו זה קודם ציטול שוב אין לה צטילה הלא מדרבנן היא עיי"ה וכו' דעת רבינו הרא"ה וחס"ד וחס"ג דהוי גזירה לגזירה כו' וכוונתו להקשות עמש"ה מ"ב א' גזירה דילמא מנבזה לה כו' והלא אפילו כי מנבזה לה והדר מבטלה נס הוא גזירה משום ע"ה של ישראל עממה ואח"כ ה"ל גזירה לגזירה וע"ה חזקין רבינו הכא גזרינן כו' והך [ס"ס וז"ל וכוך] דלמרינן בהחלת יו"ט [בינה נ' א'] כו' מבואר כאן דלא כמשכ"ל בציבור ווי העמודים עמש"ה היראים והאפילו ע"ה וזו וזה ש' ישראל כו' ואינה צטילה עולמים כו' וז"ל משמע דל"ס דע"ה ש"י ביד ישראל אפילו לא עבדה ישראל אינה צטילה בארצותיה כמו ע"ה נעמא של ישראל כו' עיי"ה לפי מה שכתוב כאן בהכח"ה וחס"ד דהוי גזירה כו' אין לומר דעת רבינו כהווי העמודים אלא דעת רבינו כהריטב"א בשם הרמב"ן דמדאורייתא לא אמרו שאלו צטלו לע"ה של ישראל צטילה אלא בשעבדה כו', והמנ"ה סי' תקפ"ו סק"ה הקשה על הב"ה דל"ס צע"ה שיש לה צטלים אע"פ שנתכונן הישראל לזכות בה לא קשה וה"ל ע"ה ש"ג ומדרבנן הוא דאין לה ציטול משום גזירה אלא ע"ה של ישראל דל"ס לא ח"ה הא דלמרינן בנמרה ע"ה מ"ב א' גזירה דילמא מנבזה לה כו' דהא ה"ל גזירה לגזירה אע"פ אי וזהו זה הישראל אין לו ציטול מן ההוראה עיי"ה במהש"ס שפי' כן כוונתו בהנ"ה ובאמת לק"מ לדברי הראשונים כאן דבכה"ג גזרינן גזירה לגזירה. ובס"ל לעי"נ ח"ב ז' עמש"ה בנמרה ואי הך דמשיקרא ציטול בעלמא סגי ליה הקשה הך דמשיקרא דבאו לרשות ישראל ע"ה מנ"ה לומר לגוי לצטלם ובס"ל משכ"ה סי' י"ט נשתה עטנה אות קל"ג כ' לתרץ דאחמת הא לחין ציטול מועיל לא באל לרשות ישראל היינו מדרבנן דל"ס לגזרינן אלא ע"ה של ישראל אעבדה ח"ה ספיר מקשה ח"ה אהא דלמא רחמנא ואשיריהם כו' הדין אמרה תורה ואשיריהם וגו' אמ"ה ציטול בעלמא סגי אלא שכתב כאן לרשות ישראל וזהו ש' וחידוש עינינו שלא זכר שכל"כ הריטב"א בשם הרמב"ן בחי' קושיית הלחם סתרים עיי"ה, והגר"א בציבוריו ליו"ד סי' קמ"ו סק"ב כתב עמש"ה הרא"ה למשום גזירה אין להחמיר במשמי' ע"ה ש"ג שזהו בהם הישראל שלא יצטלו וז"ל וגרסה שהרא"ה דחקו כן לתרץ קושיית תוס' בסוכה ל"א ב' ד"ה בלשירה ור"ה ע"ה ש"ג ממי מדלכבסה קנייה ונעשה של ישראל כו' והרא"ה כ' שם דמייירי שהע"ה ביד נכרי ויכול לזול לידו היתר אם הנכרי יצטל הע"ה כ"ב ב' ציטל ע"ה כו' עכ"ל הגר"א וגרסה לי פסוק דז"ה הב"י יו"ד שם ע"ה הדין בשם הראב"ד המשמש מדבריו דאם בל צטל המשמשין לצדם לא מהני ובל צטל לידו היתר כו' לדי היתר לא הנכרי יצטל הע"ה ש"ג בל"ה אלא יכול לצטל לידו ציטול ש"ינצל לתרץ קושיית תוס' בסוכה באופן שהע"ה ביד נכרי ויכול לזול לידו היתר לא הנכרי יצטל הע"ה ש"ג בל"ה אלא יכול לצטל לידו ציטול ש"ינצל הנכרי המשמשין שצד הישראל והרא"ה דל"ס דלדעת הראב"ד אינו יכול לצטל המשמשין לצדם שצד הישראל ומש"ה הותרך ללא ארואקיה דמייירי דוקא בכה"ג ש"הע"ה ביד הנכרי כו' והב"ה שם תמה על הב"י ובזה דלפ"י הראב"ד מורה לגוינו של הרא"ה דאם הנכרי ציטל המשמשין שצד הישראל דמותרין דזה דבר פסום כו' ואני אומר להדין עם הב"י ובנ"ל : (י) להזהר כו' כתב השם חדש ומבואר מדברי רבינו באומרו כי תריך להזהר וכו' דהאי איסור אינו אלא מדרבנן דהגם דפסק לעיל דאם משכנה לא צטל ה"ד צע"ה אלא בנזוי ע"ה ותשמישים אין איסור אלא מדרבנן והכתיב כתב דלרץ ליהור ונעמה משכ"ל בפי' ע"ה [בנדרסם, ובכחתי' סי' שס"ד] דהלוקח בוי ע"ה ותשמישים במשכון כו' בכלל לא תחיה אדם כו' ז"ל דהכרח דאין אלא אסמכתא בעלמא ואיסור מדרבנן עכ"ל וגרסה שהוא מייחס לרבינו הרא"ה סברה הרמב"ן ור"ה יונה ש"ה הסו"ה סי' קל"ט דלע"ה גופה לא צטלה במכירה ומשכון וייה ותשמישים צטלין במכירה ומשכון אלא לפי"ה א"י איסור דרבנן ליתא וכן ממשכ"ר בפי' דה שומדע במשכמה מכרה או משכנה לא צטל להנחום ש"מ דעת רבינו דלא כהרמב"ן אלא דנויין ותשמישן ע"ה גופה ולשון שגריך ישראל להזהר כו' לאיסור דאורייתא קאמר דומיא ולא יהנה שסיים רבינו דבדואי הוא איסור דאורייתא ה"ל שלא יקח במשכון כנ"ל צורר דלא כהסם חדש. (יא) תוס' ע"ה ל"ב ב' כתבו והך מלגושי כומרים ניו שלהם הוא ולא של ע"ה ומוותרים בלא צטול ודעת רבינו אינו כן כמבואר בהנמ"י פ"ו מהל' ע"ה ועיין יו"ד סי' קל"ט סעי' י"א, ב' דיעות בזה. (יב) עיין תוס' שם ד"ה ה"ג וכו"כ הריטב"א בחי' שאלסרובו מפני נמאיות העין ע"ה ובס"ל רביד הובז פ' דהא ד"ה ואשיריהם תשרפון כתב דלואה בקיום הבית עיי"ה. (יג) בהווייתו. פ' דברי רבינו כד' הרמב"ם פ"ו מהל' ע"ה ה"א שכתב האשירה בין שהיתה נעבדה בין שהיתה ע"ה מונחת תחתיה וחס"ד בהווייתו ע"ה פ' באופן שיש בהאשירה איסור ע"ה ולשון הגדפס ותנן בלשירה [ע"ה מ"ח ב'] שהיא כע"ה לא שיש בה' ומדברי רבינו נראה שמפרש הא דרז ששת משום הרהקת איסור הנאה דע"ה ולא משום הרהקת מומאה וכן פי' הריטב"א

הלכך צריך אדם להזהר שלא ישב (אדם) בצל ע"ז ולא (יד) יעמוד בצל בית ע"ז להנצל מן החמה: תולדות לע"ז ולמשמשיה ולתקרבותה. שגזרו עליה טומאה, כדאמרינן בשבת ב"ר"ע [פ"ג ז'] טומאת ע"ז דרבנן (טו) ומשמשיה נמי אמרינן בע"ז פ' ר"י [ג"א] כלים פ' משמשי ע"ז לא קא מיבעיא כיון דאיסורין (טו) בטילה טומאה נמי בטילה, כי קא מיבעיא לן תקרובת אוכלין, כיון דאיסורה לא בטילה מדרב גידל (נמי לא בטילה) דאמר רב גידל מנין לתקרובת ע"ז שאינה בטילה עולמית, שנאמר [תהלים ק"ז] ויצמדו לבעל פועור ויאכלו זבחי מתים, מה זבחי מתים אין לו בטילה אף תקרובת ע"ז אין לו בטילה טומאתה נמי לא בטילה, או דלמא איסורא דאורייתא לא בטילה טומאה דרבנן בטילה:

יש לשאול דבפסחים שלחי אלו דברים אמרינן דטומאת תקרובת ע"ז לאו (יו) דאורייתא, דאמרינן התם [פ"ג א'] על [הא] דתנן שחטו ונמצאת טריפה בסתר פטור הא בגלוי חייב, מה תיקון, תיקון להוציא מידו נבילה. הא דתנן (יח) השוחט בשבת בחוץ חייב ג' חטאות, מה תיקון פ' דאלו מידו נבילה לא תיקון דהא תקרובת ע"ז היא וטומאה מדאורייתא כנבילה:

יש לתרץ מאחר שמטמאה מדרבנן אע"ג דפקעה שחיטה טומאה דאורייתא אין כאן תיקון, אע"ג דיש תיקון לענין דלא שרפינן קדשים ותרומות לא (יט) חשיב תיקון דטומאת לא שכיחא. אי נמי יש לומר דטומאת תקרובת כעין פנים הוי דאורייתא כי ההוא דהשוחט בחוץ לע"ז דפסחים, וההיא דאמרינן (כ) לע"ז דרבנן בתקרובת שאינו כעין, וכמאן דאסר תקרובת אינו כעין פנים. ופלוגתא היא ב"ר

תועפות ראה

הריטב"א צחי' סס. (יד) ולא יעמוד. בנדפס כתוב שלא ישב ויעמוד בלל בית שיש צו ע"ז משמע משם דס"ל דהא דתנן בנשיה לא ישב צילה לאו דוקא ישיבה דה"ל לא יעמוד בללה וכמ"ס הר"ן שם דכי אמרינן לא ישב צילה דוקא כדקא מכין כו' ולפי"ז לכתב פלוגתא בין ישיבה והעברה כו' אלא דמילתא דשכיחא ליה נקט שהמחבירן להטות מן הלל יושב הוא שם כו' אבל לפסמ"כ כלן ולא יעמוד אין הכרח כלל וספיר י"ז כמ"ס הרמ"א יו"ד סי' קמ"ב סעי' ט': דלעבור בללה בכל ענין שרי וכמ"ס הר"ן שם מקודס. והנה רבינו מרדכי בית נאשירה ובי היכי דנאשירה לא ישב בללה ה"ל בית ודלא כהר"ן בשם הראב"ד דבית ע"ז שאני לפי שאין בית עשוי ללל שחטה לו והלכך אחריו מותר דעת הראב"ד כתי' הראשון שבתוס' ע"ז מ"ח ב' ד"ה לא ומדברי רבינו נראה דס"ל כתי' השני שם ותירוני התוס' שבד' מ"ח ב' שוין לב' תירוני התוס' דד' מ"ח ב' ד"ה א"ל אף הוא נעשה זבל, ובס' פרי יהושע למס' פסחים כ"ח א' כתב דשני תירוני התוס' תלוי בפלוגתא דלביי ורבה פסחים כ"ה א' דלביי ס"ל דבב"ח אסור שלא כדכ"ג כיון דלא כתיב אכילה צנופי' אע"ל דנמרינן בה גז"ל דקודש מנבילה ונבילה כתיב אכילה מ"מ לא הוי כאילו כתיב אכילה צנופי' ורבה ס"ל דהוי כאילו כתיב אכילה צנופי' דבב"ח וא"כ ה"ל בע"ז דאיתקש לזבח ושם כתיב לשון אכילה ויאכלו זבחי מתים, לביי כיון דלא כתיב אכילה צנופה דע"ז אסור אפי' שלא כדכ"ג משא"כ לרבה הוי כאילו כתיב אכילה צנופה דהיקש לא גרע מנז"ל ואינו אסור אלא כדכ"ג עכ"ל ובמחכ"ת ז"ל דע"ז לא איתקש כלל לזבח אלא מפורש הוא בתורה לאיסור לא ידבק בידך מאומה מן החרס ולא תביא תועבה אל ביתך ובע"ז כ"ס ב' לא אמרו אלא יין הממסך לע"ז והוא תקרובת איתקש לזבח ומש"כ התוס' בע"ז י"ב ב' ד"ה אלא. ושם בע"ז אפילו ללקות נמי לקי' שלא כדכ"ג מ"ד כאילו הכרס דלוקין עליהם אף שלא כדכ"ג משום דלא כתיב בהו אכילה ובע"ז נמי לא כתיב אכילה כדאורייתא אלא כדברי קבלה ויאכלו זבחי מתים עכ"ל ר"ל נמי בתקרובת ע"ז כפרש"י שם להדיא צורד והדס של תקרובת ע"ז ודלא כהריטב"א צחי' שפי' דהוי נוי ע"ז או משמשין שלהם, והגיון הש"ס לע"ז י"ב ב' הניח ד' התוס' צ"ל דהא כדאורייתא לא כתיב האיסור כלל רק בקרב דד"ק ויאכלו ז"ל ובהדיא קרא הא כתיב אכילה א"כ לא מוכר שום איסור רק בלשון אכילה ואיזי לשימחו שספרו דו"ח בסוף הספר בליקוטים סס"כ כ' להקשות עמש"כ הרמב"ם בפ"ז מהל' ע"ז שזוקה על תקרובת מקרא דל"י בידך וגו' דהא בש"ס מובאר דהוא מויאכלו ז"ל עיי"ש אבל כבר כתב השע"מ בפ"ה מהל' איסות ה"ב בדעת הרמב"ם דהאי הקישא דויאכלו ז"ל רק גלוי מילתא בעלמא דהאי תקע"א הוי נמי בכלל דל"י בידך מאומה מן החרס ול"ת תועבה א"כ, ובשו"ת עמודי אש סי' י"ג אות א' לא העיר כלל מדברי השע"מ ועיי"ש בפטע"א ש"כ בדעת התוס' דע"ז י"ב ב' שהתוס' סוברים כדעת הרמב"ם דהאי דכתיב ויאכלו ז"ל גלוי מילתא בעלמא הוא על ל"י בידך מאומה מן החרס שקאי נמי על תקע"א וא"כ כדאורייתא לא כתיב אכילה ונאמנת מד' הש"ס שם דנקט ריש לקיש מ"ס דא"ק ל"י בידך מאומה מן החרס משמע נמי קא"ת דנקט האי קרא על תקע"א עכ"ל השע"מ ועיי"ן ע"ז י"ב ב' א' תוס' סד"ה תהו וטע"ק. (טו) ומש"ס פרש"י בע"ז י"ב ב' א' ד"ה אבל טומאת כו' וקרא אסמכתא בעלמא והל"ם שם הקשה ע"ד רש"י בתוס'. ובנדפס ליתא תולדות כו' ע"ס. (טז) דאיסורין בטילה כו' רבינו שיה לזון הגמרא שאמרו כיון דלית לכו סהרה במקרה טומאה נמי בטילה ועיי"ן בתוס' שם עמוד ב' ד"ה כיון. שפי' כלים לא קמיבעיא ליה בכלים של תקע"א שאין להם ביטול וכ"כ הריטב"א בשם הראב"ד בכלים של תקרובת כגון ששבר מקל לפנים עיי"ש אבל רבינו הרא"מ פ' כלים של משמשי ע"ז וכפרש"י וכמש"כ הריטב"א ע"ש הרמב"ן דדקין הוא דיכול לומר דהתם לא קמבע"ל דכיון דאיסוריהו בטיל טומאתה נמי בטילה אלא שדרך התלמוד לבאר דבריו מעט מעט להגדיל תורה ומש"ס נס דבינו כתב כפי מסקנת הגמ' שם לענין ע"ז גופה. (יז) לאו, מ"ס ומיותר ושא"ל דבינו עיי"ן פסחים ע"ג א' תוד"ה תיקון. (יח) דתיבא השוחט חטאת בשבת כו' כ"ל וכמ"ס רש"י שם השוחט חטאת גרס. (יט) כוונת רבינו דכיון דטומאת לא שכיחא לא חשיב הגמרא זה התיקון ונקטו תיקון מעלייתא דשכיחא טפי שמוציאו מידו אמה"ה אבל לדינא נס מילתא דלא שכיחא מיקרי מחקן לחייב בכך כמ"ס פסחים שם תיקון אס על לא יכרו אע"ל דודאי לא שכיחא להעלות פסולין למזבח. (כ) דאמרינן בע"ז דרבנן כו' כעין פנים וכמאן דאסר תקרובת אפילו אינו

ספר עמוד ג איסורי הנאה ראים לח

ישמעאל [י' נ'] דלא איתקיש לסת אלא כעין פנים דזבחה ואפילו הכי מיתמר תקרובת דאורייתא דאע"ג דטומאה דאמורה (כא) מהקיש דמת נפקי לא ילפי אלא לענין איסורה מוקמינן היקש ואפילו אינו כעין פנים, ולענין טומאה כעין פנים מדכתיב זבח דאפשי טומאה לא מפשינן. וכענין הוה פרש[תי] בנבילה הראויה בטעם לפגם וחלקתי בין טומאה לאיסורה לענין סרוחה מעיקרא, אע"ג דתרווייהו מימעטי מנבילה הראויה לגר למעלה בהלכות נזיר בלאו דמשרת ענבים [סי' ע"ז]:

והא דאמרינן בהעור והרוטב [ק"ט א'] אמר אביי טומאת תקרובת ע"ז לאו דאורייתא, דאי דאורייתא מצינו אוכלים שמטמאין טומאה (כב) ואמרינן כשישימש מעשה עין שימש, פי' לעולם דאורייתא ההוא דמוקמינן בתקרובת כעין פנים, אי נמי הכי קאמר מהכא לא תפשוט, שיש לדחות ולומר מעשה עין שימש. וישים (כג) אדם דרכיו שכר מצוה שאין לו שיעור להפסידה שאינו אלא לפי שעה ויפרוש מלהנות ממשי ע"ז וטוב לו:

סימן קג [קז]

חמין. אמרינן בפסחים פ' כל שעה [כ"א נ'] אמר חזקיה, מנין לחמין בפסח שאסור בהנאה שנאמר דא תאכל (א) חמין, לא יהא לך בו היתר אכילה. אמר (ב) ר' אבוחי אמר ר' אלעזר כל מקום שנאמר לא תאכלו לא תאכל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה במשמע עד שיפרוט לך הכתוב בדרך שפרט לך בנבילה אכילה ומכירה:

ואי קשיא דבפסחים (ג) כסוי הדם ממעטינן עוף טמא מכיסוי הדם, מדכתיב חיה או עוף אשר יאכל דהאי לאו בר אכילה הוא ולא קשיא דיאכל אכילה והנאה משמע, וכיון דאינו ראוי לאכילה אע"י דבהנאה שרי נפיק ליה מיאכל דתרווייהו בעינן הלכך ממעטינן עוף טמא:

ועוד יש לשאול דהא [ד]קא ממעטינן התם עוף טמא מיאכל לר' שמעון קאמרינן [ו] בשלהי העור והרוטב ובבכורות פ"א [ט' נ'] דריש ר' שמעון מכל האוכל אשר יאכל, דכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים הם ח"נ (ד) ממעט להן מיאכל:

יש לתרץ דשאני לענין טומאה דבשם אוכל תלה רחמנא והראוי לאכילת גוים אעפ"י שאינו ראוי לישראל נקרא אוכל דדבר איסור נקרא אוכל בבמה מקומות בתורה, דכתיב וזה אשר לא תאכלו מהם הנשר וגו' וכתיב נבילה ושריפה לא יאכל, וכתיב כל שרץ העוף ההולך על ארבע לא יאכלו. הלכך אוכל גוי דין הוא שיקרא אוכל לענין טומאה, אבל יאכל דכתיב גבי כסוי הדם אינו מדבר אלא בישראל

תועפות ראם

אינו כו' כ"ל [הגר"ד] ודברי רבינו נתי' זה הוא כחירון רבינו חס שכתבו התוס' בחולין י"ג ב' סד"ה תקרובת וז"ל ור"ת חירון בענין אחר ע"ל וזכר דנריס בספר מי נפתח פרפר נ' אות ו' שרמזו על שיטת ר"ת שכתבו ע"ז ל"ב ב' ד"ה והיואל לחלק בין תקרובת שהוא כעין פנים ובין הק' דלא הוו כעין פנים ויחישב זה קושייתם בהיות דפסחים והוא מבוחר כאן דבדברי היראים אלא שרבינו הסביר יותר דהיינו דוקא להק' רבנן דפרשי בע"ז ד"ז א' דס"ל דכל תקע"א אין להם צמיה עולמית דליתקש למת אע"ג דלא הוי כעין פנים ומש"ס שפיר אמרו לדודקה [בתקרובת שאינו כעין פנים] בע"ז ל"ב ב' איסורא דאורייתא טומאה דרבנן אבל להק' רבנן דלא פרשי סס וס"ל דנס לענין איסורא בענין כעין פנים דזבח א"כ גם איסורא לא הוי דאורייתא. מיהו כמה שפיר"ת דתקרובת שהוא כעין פנים כו' מודו רבנן לריב"ב דלפינן ממת זבח לא ס"ל לרבינו כוותיה כדקשיא לכו להתוס' בחולין שם ובע"ז על פיר"ת ועיין הגרש"ס לע"ז ל"ב ב' חוד"ה והיואל אלא דוקא לריב"ב הכי הוא דאילו לרבנן לא מקשינן למת אלא לענין אכילה ואיסור הנאה כיון דבקר"א כתיב אשר חלב וזחימו יאכלו ודוד ג"כ אמר ויאכלו וזחי מוחם מכלל דלענין אכילה הוא דליתקש וזב דוד ופירש שם בלשון הזה איסור הנאה אבל לטומאה לא ליתקש כדברי הרמב"ן שכתב הריטב"א בתי' לע"ז ל"ב ב' עיי"ס. (כא) דאורייתא קן הגיה הגר"ד ואינו אומר ואיסורה כ"ל אלא דלאחר לא ילפי תריך להגיה תיבת "כסדדי". (כב) חמורה כ"ל ועיין חולין י"ג ב' חוד"ה תקרובת ופסחים ע"ז א' חוד"ה חוקן כתי' ה"א"י שבי' רבינו. (כג) וישים כו' פי' וישים בש"י ימיתו מלשון טומא וכמ"ס במדרש וי"ר פ"ט ס"ג קרא עליה שם דרך דשיים אורחיה סגי שוי וממ"ס במ"ק א' ה' אמר ריב"ל כל השם אורחותיו זוכה ורואה ביטעותו של הקב"ה שנאמר וסם דרך א"ת וסם [בש"י שמאל] אלא וסם [בש"י ימין] ופרש"י שם כדברי רבינו ועיין מלאת ישרים ספ"ב ביאור נכון למ"ס וזכה ורואה ביטעותו של הקב"ה עיי"ס היטב ועיין אבות רפ"ב והוי מחשב הפסד מזה כנגד שכרה וס"ר שבר מזה שאין לו שיעור להפסידה כו':

(א) יאכל כ"ל. (ב) ואמר כו' כ"מ שנאמר לא יאכל לא תאכלו כו' כ"ל וכ"ל להלן סי' קי"א עיי"ס. (ג) דבפרק כסוי הדם [חולין פ"ה א'] ממעטינן כו' כ"ל ובנדפס סי' קל"ט מאלה הקושיא בני חירון וכתוס' רי"ד לקידושין כ"ז א' כתב שם כחירון רבינו ומה שחירון עוד שם כתוס' רי"ד אי גס הטמאים פשוטין כסוי לשחוק קרא מניה ולכתוב חיה ועוף סתם והו"א אפי' טמאים, יפה כתב זה הא"ז ח"א סי' שפ"ה דהא ליכא לומר דלשחוק למעוטי איסורי הנאה עיי"ס שכתב קושיית רבינו הר"ס [ומה"ס בא"ז דכפי' ר"ה פ"ט וז"ל דכפי' ר"ה והוא ר"ה א' אבותי דפסחים] ועיין בס' לימודי ד' לימוד ע'. (ד) ה"ל ממעט כו' נראה דל"ל היכי קממעט כו' יאפשר

דגרים (ה) לאו בני מצות נינהו כסוי הדם, הלכך יאכל למעושי דבר שאינו ראוי לישראל, כגון עוף טמא ומריפה אחת דכ"ג מדות התורה נדרשת, וזו אחת מהן דבר למד מענינו (ו) זה ענינו באוכל בשר וזה ענינו אף באוכל בשר:

סימן קד [שפ]

הקדש. כתוב בפ' ויקרא נפש כי תמעל מעל חטאתה בשגגה מקדשי ה'. ותניא בת"כ ומייתנין זה במעילה בפ' הנהגה [י"ה ז'] נאמר כאן וחטאתה ונאמר להלן בתרומה ולא תשאו עליו חטא, מה להלן פגם ונהגה אף כאן פגם ונהגה. ותניא אין לי אלא אוכל ונהגה, אבלתו ואכילת חכרו, הנאתו והנאת חברו (א) מנין שמצטרפין זה עם זה. פי' שבשניהם יש שווה פרוטה תלמוד לומר תמעל מעל שאין הנאת חשוכה פחות משווה פרוטה. ותניא קדשים קדשים המיוחדים לשם, מנין לרבות קדשי בדק הבית למעילה ת"ל קדשי ה'. ריבה. אין לי אלא שהקדש (ב) דברים הראויים למזבח הראויים לבדק הבית למזבח למזבח שאינם ראויים זה לזה כגון ציר דגים והגבים מנין ת"ל קדשי ה' ריבה. וכשם שאסור ליהנות מן ההקדש כך אסור ליהנות מבתי כנסיות ובתי מדרשות שנתיהדו לתפלה לדרשה שגם זה הקדש. כדתניא במגלה פ' אחרון (ג) בתי כנסיות אין נוהגין [בהן] קלות ראש אין אוכלין בהן ואין שותין בהן ואין יושנים בהן אין נאותין בהן ואין מטיילין בהן ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. אבל קורין בהן ושונין בהן ומספידין בהן הספד של רבים. כללא דמילתא. אין נהגין בהן אלא לדבר מצוה. [מגילה כ"ז ז'] רבינא הוה ליה תלא דכי כנשתא בארעיה, בעי למזרעא. אתא לקמיה דרב אשי [א"ל מהו] למיורעיה, א"ל זיל זבנא משבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר וזרעה. ואמר רבא האי בי כנשתא חלופא וזיבנא שרי אונורי ומשכוני אסיר, מ"ט בקדושתיה קיימי וקא מישתמישי ביה בקדושה. לבני נמי חלופינהו וזיבנינהו שרי אוזפינהו אסור. הלכך צריך אדם שלא יהנה מאכנו כ"ה בלא דמים ולא מעציו ולא מעפרו. הלכך (ה) אסור ליהנות מעפר חומות ביהכנ"ס לחפות דרכים וסמרטאות דכל דבר הקדש בקדושתיה קיימי אם לא נתחלל על ידי מעות או שאר מטלטלים או על ידי מעילה ששינה או נהנה ממנו שהוא בר מעילה באותו ענין שנתחייב עליו קרבן מעילה אדם שהוא בר מעילה שזאו יצא מקדושתו, כדאמרין [מגילה י"ג ז'] אין מועל אחר מועל אלא בחמה וכלי שרת בלבד. והכי אמרין בפסחים פ' כל שעה [כ"ז ז'] פת שאפאז בעצי הקדש הפת אסורה ואפילו לרבנן דשרי בערלה משום חומר הקדש דאפילו בלא בל. ומקשינן הלא מעל המסיק ויצא לחולין ומוקמינן באותו ענין דלית ביה מעילה והתנן כל הנשרפין אפרן (ג' ל') מותר חוץ מעצי אשירה ואפר הקדש לעולם אסור. ומוקמינן שנפלה דליקה מאשירה. והוא (ו) הדין דמצי לאוקמיה כגון ששרפן גוי דלאו בר מעילה הוא, מ"ט שנינו אפר הקדש אסור הלכך אם לקח גוי טיט או עפר מחומת בית הכנסת וחפה בהן דרכים או סמרטאות שלא יהנה ישראל מהו

תועפות ראם

ואפשר דתיבת ה"ג ז"ל ה"מ והוא ר"ת היכי מצי ועיין להלן ס' תל"ח ומש"ס אות ו'. (ה) דגויים כו' מלות כסוי הדם נינהו הלכך כו' כ"ז. (ו) מענינו מה זה ענינו באוכל בשר אף זה ענינו באוכל בשר כ"ז:

(א) הנאות ואכילת חבירו והנאות חבירו ואפי' לזמן מרובה מנין כו' פרוטה שאין הנאה כו' פרוטה ת"ל תמעל מעל ותניא כו' כ"ז. (ב) שהקדש למזבח דברים הראויים למזבח, לבדק הבית דברים הראויים לזכ"ב, הראויים לזכ"ב כו' לבדק הבית שאינם ראויים לזה ולזה כגון כו' כ"ז. (ג) כ"ה א', ועיין מש"כ ס' ת"ס אות ד' ולות י"ד ולות א' שם צביאור דברי רבינו אלה. (ד) ואין יסוים בהן. בנדפס ליתא וכן ל"ג צברייתא שנגמרא שם וכן בדברי רבינו להלן ס' ת"ס ליתא אכל בתוספתא פ"ב דמגילה ליתא עיין ביאור הגר"א לאור"ס ס' קנ"א סק"א וכו' צירושלמי פ' בני העיר ה"ג וכן ה' לפני התוס' דכ"ב ג' ז' ד"ה ועיילינן כמס"כ בהגהות הרמ"ם שם. (ה) מחלל עד ליד מכשול ליתא בנדפס. (ו) וה"ה כו' נלע"ד דמש"ס אמרו בהמורה ל"ד א' ומוערב הוא דלא קעריב להו ותני להו משום דלאשירה יש לה בטילה בגוי הקדש אין לו בטילה עולמית לנאורה אין שייך כ"ז להקשיא דמקמי הגמרא הסתם קמיי מיהא אפר הקדש לעולם אסור ובס' חובת הקדש העיר בזה עיי"ש מה שכתב אולם לפ"ד רבינו כלן אומר אני דשפיר הקדשו בגמרא כ"ז דנל"ה לא הוה קשה אמאי אפר הקדש לעולם אסור כיון דמעל המסיק יוסק לחולין דהוה מצי לאוקמי כגון ששרפן גוי דלאו בר מעילה הוא לכן הקדומו ומיערב כו' משום דלאשירה יש לה בטילה בגוי כו' וא"כ א"ל דמייירי ששרפן גוי דככה"ל אפר אשירה מותר כיון ששרפה הגוי בטילה אע"כ דמייירי ששרפה ישראל דככה"ל אפר אשירה אסור וצ"ל קמיי אפר הקדש לעולם אסור דכחך גוונא מייירי אפר אשירה ואפר הקדש ושפיר קשה ואמאי אפר הקדש אסור עד דלאמר רמב"ם שפלה דליקה מאשירה ועיין בהמורה ל"ג ז' תוס' סד"ה הנשרפין ש"ל והא דאמר אשירה אסורה לעולם אע"פ שהזקיף הכחוש לשורפו (דברים י"ב) היינו משום דלתיב ולא ידבק צידק מאלוה מן התרם עכ"ל וא"כ צ"ל שנגמרא צברייתא חוץ מעצי אשירה כו' בכלל זה גמיי אפר שריפת עיר הנדחת דכתיב בה דהדיא הפסוק ול"ה

ספר עמוד ג איסורי הנאה יראים למ

אלא ע"י הלול, ואפילו שוה מנה יכול לחללו על שוה פרושה לכתחלה כדי שלא יבא לידי מכשול. ותניא תשמישי קדושה נגנזין תשמישי מצוה נזרקין, ואלו הן תשמישי קדושה. דלוסקומי ס"ת (i) ומזוזות ותיק של ס"ת ונרתק של תפילין ורצועותיהן.

תניא [ע"י ג'] אין מקדישין ואין מעריכין ואין מחרימין בזמן הזה ואם הקדיש והעריך והחרימם בהמה תעקר פירות כסות וכלים ירקבו ומותר להנות מהן ע"י חלול והדמים ישליך לים המלח כדאמרין בערבין כפ' המקדיש שדהו בשעה שאין היוכל נהג [כ"ט ג'] ההוא גברא דאחרמינהו לניכסי בפומבדיתא אתא לכמיה דרב יהודא א"ל זיל שקיל ד' זוזי ואחיל ע"ייהו ושדי לנהרא ולישתרו לך, אלמא קסבר סתם חרמים לבדק הבית. כמאן בשמואל, דאמר שמואל הקדש שוה מנה שחללו על שוה פרושה מחולל אימר דאמר שמואל שחיללו בדיעבד לכתחלה מי. אמר הני מילי בזמן שבית המקדש קיים ומשום פסידא דהקדש אבל בזמן הזה אפילו לכתחלה. אי הכי אפילו פרושה נמי לפרסומי מילתא. הלכך הא דתני ירקבו היבא דלא חילל (ח):

ורבותי פירשו לי הא דתניא ירקבו במטלטלין שאיפשר לאבדם והא דשרי רב יהודא בחלול הקדש בקרקעות שאי אפשר לאבדם ואתו בהן לידי תקלה: אבל הקדיש מטלטלים ועבר על דתניא אין מקדישין קנסין ליה לאבדם. ונראה דבריהם מדברי:

סימן קה [שכנ]

שער נזיר. בקדושין בהאיז מקדש [ג' ג'] קדשה בשער נזיר אינה מקודשת מנלן אמר קרא (א) קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו גידולו יהיה קדוש [ג' ג']:

תועפות ראם

בידך מאומה מן החרם ועיין להלן סי' ע"ה והגרס"ש בחולין פ"ט א' עמד בזה עיי"ש ולענ"ד נק"מ ונדולה מזו מ"א שירושלמי פ"ג דערלה ה"ג שהקשו שם עמ"ס ר' יוחנן כל הנשרפין אפרן מותר חוץ מאפר הבא מחמת ע"ו ושרי אפר הבית המנוגע הרי אינו בא מחמת ע"ו ואסור ותיורו שם שנייה היא דכתיב נתינה נתינה ופי' הפני משא דילפינן נתינה נתינה דכתיב כאן ונתן את הבית וגו' וכתיב בע"ו ונתתם את מזבחיתם וא"כ בכלל ע"ו ודינס כמו ע"ו הם עכ"ל הרי דכלל אפר הבא מחמת ע"ו הוי ג"כ אפר הבית המנוגע משום הגז"ש וא"כ מכש"כ אפר שריפת ע"ה הוי בכלל דחד קרא ולא ידבק בידך וגו' לתרווייהו ודברי שירושלמי הובא במ"ע להרמב"ן מנחה י"ד ובפי' התורה להרמב"ן ס"פ תוריע ועיין נקט"כ להס"ך יו"ד סימן רכ"א שכתב שם ואע"ל דהרמב"ם פסק בר"פ ס"ו מהל' ס"ג דנבד מנוגע וזית מנוגע אסור בהנאה שדאמר לרעת מנחתה כו' מ"מ יס' לומר להבדילתה דערכין כ' ב' ס"ל כלידך מ"ד שירושלמי פ"ג דערלה דבית מנוגע מותר בהנאה עיי"ש ונראה לי דכן הוא דעת רבינו היראים מדלא חשיב אלא ס"ו איסורי הנאה והא איכא בגד מנוגע וזית מנוגע דאסור בהנאה וידי שאלו לוי"ד שם סק"ז כתב דנעלם מהנקה"כ היתוספתא דפ"י דב"ב דחשיב בית ונתננע בהדי שאר איסורי הנאה כמו י"ן ונתננע חמץ בפסח ושור הנסקל וכדומה דאומר לו הגזלן ה"ל כו' מבואר דבית ונתננע אסור בהנאה עכ"ל ותמידיה דהא חשיב שם ג"כ תרומה ושפחת שהיא מותרת בהנאה וא"כ ה"ה בית ונתננע אולס בקפר דבר מנוגע במ"ע להרמב"ן עיין י"ד כתב לתמוה על הנקה"כ דהא אם הבית המנוגע עומד על תילו לכ"ע אסור בהנאה וזה לא נחלק אדם מעולם והבדילתה שם בערכין מיירי כשהבית המנוגע עומד ולא מתן זה דלא כמאן עכ"ל כתי' התוס' שם ד"ה אע"פ עכ"ל וא"כ אכתי הוי"ל לרבינו הר"ם לתשוב דאיסורי הנאה בית המנוגע עד שלא נותן וסו"ל יתח מ"ו. (ז) הוא ר"ת פסרים, תפילין וכ"ה במגילה כ"ו ב' ז'. (ח) זכר דעת רב אלפס בע"פ פ"א דהא דתני ירקבו דינא קמני והתם בערכין אשמעינן רב יסודה תקנתא ועיין בר"ן שם ע"ש ר"ת כמס"כ התוס' בע"י י"ג א' ד"ה ואם כמס"כ רבינו ורבותי. פירשו לי כו' ועיין בר"ן שמה עמ"ס כ"ה ופי' פריק לכו בשו"פ שפיר דמי דמשום פרסומי מילתא ד' זוזי בעיין כעובדא דפומבדיתא, וכן יס' לתמוה על היראים שם למעלה ואפי' שוה מנה יכול לחללו על שו"פ לכתחילה כו' ואילו הבא כתב הך דרב יסודה ועיין בתר"י ריש פ' כ"ד מברכין ויפה כ' בזה בעמ"ס סי' ק' אות מ' לדיוק ממס"כ בה"ג ה' ערלה סי' ו' בלשון הגמרא דערכין שם אי הכי אפי' פרושה נמי אה"נ ולפרסומי למלתא הוא דעבד דמשמע מזה שרב יסודה עבד אז הכי לפרסומי למלתא ולא שיהא מעיקר הדין קד וכו"כ איתא בחולין ג' ג' עיי"ש. אך משכ"ס בהע"ש לדיוק ממס"כ התוס' יומא ג"ה ב' ד"ה ויבדור והא דנקט הכא ד' זוזי לאו דוקא קאמר אלא אורחא דגמרא הוא למימר הכי וכו"ה א"י וזיל שקול כ"ס א' וזיל שקול ד' זוזי כו' ולמד מדברי התוס' דלא היה בגירסתם בערכין שם א"ה אפי' פרושה נמי כו' איני רואה הכרח לזה דלפי' לגירסתם שלפנינו וכגו' היראים שפיר כ' התוס' דד' זוזי לאו דוקא דהיי דפרושה לא מפרסומא מילתא אבל מנ"ל לאוקמה אד' זוזי דוקא אע"ל דשלא דיוק אמרו אלא אורחא דגמרא הוא למימר הכי וה"ל אמר רב יסודה אבל אי הוה שרי גם בפרושה הו"ל לרב יסודה לומר זיל שקול פרושה כו' דגם פרושה אורחא למימר הכי והוא פשוט: (א) בע"י ע"ד א' רש"י ד"ה ושער מיר פי' דאיסורי הנאה הוא מדכתיב ונתן על האש וגו' וכ"כ הרשב"ם שם ועיין בחו"מ שמה עליהם מהך דקדושין אבל שירושלמי דע"ז שם מבואר כפרש"י והרע"ב ועיין בגמ"ל תענית י"א א' ובהנאות מפסח איתן שם מנ"ל לר"א הא דתנן בקדושין דשער מיר אסור בהנאה עיי"ש וי"ל דליוק לא כמ"ס שירושלמי ובהנאות חשק שלמה לתענית שם כ' אהיהו לתענית לשמואל הא איקרי קדוש ההוא אנדול פרע קאי וז"ל ג"ע הא כתיב פסע שנית כל ימי נזיר קדוש הוא לה' כו' וכמדומני שלא ראם מש"כ דה"ל מהרש"א שם ועיין להלן סי' ע"ה:

ספר

עמוד ג איסור הנאה

יראים

סימן קן [שנר]

פטר חמור. תנן בקדושין בהאיז מקדש [י' ז'] המקדש בפטר חמור אינה מקודשת. ותנן בבכורות פ"א [י' ז'] לא רצה לפדותו עורפו בקופיין מאחוריו וקוברו. תניא פטר חמור אסור בהנאה ר' שמעון מתיר. ומוקמינן פלוגתייהו בקדושין [י' ז'] ובבכורות [י' ז'] במתיים אבל לאחר עריפה דברי הכל אסור. דתניא וערפתו, נאמר כאן עריפה ונאמר להלן עריפה, פי' (א) בעגלה ערופה או בחטאת העוף, מה להלן אסור אף כאן אסור. ומוקמי' בבכורות אפילו אליבא דר' שמעון דשרי:

סימן קז [קני]

בשר בחלב. תנן בקדושין [י' ז'] המקדש בבשר בחלב אינה מקודשת. ותנן בחולין פ' כל הבשר [ק"ג ז'] בשר בהמה טהורה בחלב בהמה טהורה אסור לבשלן ואסור בהנאה. ואמרין בקדושין [י' ז'] מנלן דתני דבי ר' ישמעאל לא תבשל גדי בחלב אמו ג' פעמים, אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור בישול ואחד לאיסור הנאה. ואינו אסור בהנאה אלא המבושל בחלב, כאשר פירשתי המעם למעלה באיסור אכילה [ס' ז']:

סימן קח [שצ"א]

חולין שנשחטו בעזרה. תנן בקדושין [י' ז'] המקדש בחולין שנשחטו בעזרה אינה מקודשת. ואמר [י' ז'] מנח"ם אמר ר' יוחנן משום ר"ם דאמרה תורה שחוט שלי בשחי' ושליך בשלך, מה שלי בשלך אסור אף שלך בשלי אסור (א):

סימן קט [קפה]

ערלה. תנן בקדושין [י' ז'] המקדש בערלה אינה מקודשת ואמר מנח"ם דתניא ערלים לא יאכל, מניין שלא יהנה ממנו ולא יצבע בו ולא ידליק בו את הנר אע"פ (א) שאינו נוף הפרי בעין, ת"ל ערלתם ערלתו ערלים לרבות את כולם. בפסחים בפ' כל שעה [י' ז'] מפורש אמאי לא נפקא לן מלא יאכל דמשמע איסור אכילה ואיסור הנאה, כדאמרין בלא יאכל חמין:

תועפות ראם

(א) פי' בע"ע או בחטאת העוף. בנדפס חקר דברים אלו ואלי תמה עמ"ס ר"א בחטאת העוף" להדיא אמרו בגמרא בכורות ט' ב' גמר עריפה עריפה מעגלה ערופה גם לא ידעתי וכי חטאת העוף אסורה בהנאה והלא נאכלת לכהניס וז"ל למ"ס בקדושין י"ז ב' רב אחי אמר פנ יהיה קודש בדולח' יש קודש שאסור בהנאה כמו עולה ושאר קדשים הנשרפין משא"כ חטאת העוף, וראיתי בס' מעה"ח בגמ' ע"ע שהקשה בהא דאמרין יומא ס' ח' ובכ"ד אלא למ"ד מלמדין מאי איכא למימר ח"ל מכדי האי הנא דס"ל ב"כ הב' מלמדין הי' ניהו ר' יהודה בסנהדרין דס"ל ואיכו ס"ל פטר חמור אסור בהנאה אפי' קודש עריפה ולאחר עריפה אסור לד"ה א"כ הול"ל דה"ר וע"ע ופ"ח הול"ל ג' כתובין הב' דלד"ה אין מלמדין והניח בנ"ע ויש ליישב עפ"מ"כ בהו"ה אחרי ס' ס"א דכוונת הגמרא אלא למ"ד מלמדין היינו לשמאי דס"ל בקדושין דמ"ג מלמדין אם יסבור כר' דוסא וסיפ' עפ"מ"כ דכ"ז ח' הראה תקום לע"ז כ"ד ב' בפלוגתא דר' ישמעאל ב"ר יוחי ורבנן בחליפי תליפין דמ"ד אסורים ס"ל ב"כ הב' מלמדין א"כ מיושב קושיית המעה"ח י"כ. וראיתי בספר דרכי מרדכי ס' ט"ז שהקשה גם להק' אמוראי דס"ל אליבא דר"ם דגם לאחר עריפה מותר הפ"ח בהנאה. דלמאי לא יליף מנז"ש דעריפה עריפה דפ"ח אסור בהנאה והא קיי"ל אין גז"ש למחל' וכיון דליפין ע"ע מפ"ח לענין עורפו בקופיין ה"ל נליף פ"ח וע"ע לענין איסורי הנאה עיי"ש ואלי תמה האך אפשר ללמוד ע"ע מפ"ח לענין עורפו בקופיין והלא פ"ח גופה מוגל דעורפו בקופיין אי גזס דכתיב וערפתו א"כ גם בע"ע כתיב וערפו ומאי איכא בין וערפו לערפתו ונאמת בסוטה מ"ז ב' אמרו על ע"ע ועורפין אותה בקופיין מאחוריה מ"ע גמר עריפה עריפה מחטאת העוף ופרס"י דכתיב בה ממוול ערפו ור"ל כמ"ס בחולין י"ע ב' ממוול ערפו ממוול הדואה את העורף וא"כ ה"ל פ"ח דכתיב וערפתו נמריקין עריפה עריפה מחטאת העוף ותל"מ וא"כ אין התחלה כלל לקושייתו ודברי הספרי דברים פ' ר"ז שאמרו גם מה עריפה האמורה להלן עורפין בקופיין מאחוריה ואסור בהנאה וקוברו ז"ל דעיקר הלימוד הוא מה עריפה האמורה להלן [פי' בע"ע] אסור בהנאה וקוברו [דכתיב שם] ה"ל עריפה דפ"ח וזכר הספרי בתוך כך מה שגיהס שוין גם כזה דעורפה בקופיין מאחוריה ואף לגירסת הגר"א בספרי שם נאמר כאן שם וז"ל שם כו' עכ"ל ז"ל ג"כ בהגו"ש דנאמר כאן עריפה ונאמר להלן עריפה כו' אסור בהנאה וקוברו דזכר כל עיקר הגו"ש דעריפה עריפה ושלל כדון הקיפו אסור בהנאה וקוברו ב' חל"ה עיגול ור"ל דל"ג לה דא"כ כל עיקר הגו"ש מה עריפה האמורה להלן עורפו בקופיין מאחוריה אף עריפה האמורה כאן עורפה בקופיין מאחוריה וע"ע דהס' גופא מנ"ל לך מילתא אם לא דנשבע חיתב בקופיין ונפרס מה עריפה האמורה להלן היינו בחטאת העוף וכסוגיית הגמרא דסוטה ועיין בכורות י' ב' רש"י ד"ה בקופיין וד"ה מאחוריו ובהנאות מנפס אינן שם: (א) ושקל בשלי היינו חולין שנשחטו בעזרה כ"ה בנדפס ס' ט"ז א': (א) ר"ל הא דמלרכין לרבות צביעה והדלקה בפ"ע ואע"ג דכבר אמר שלא יהנה ממנו וקרי צביעה והדלקה בכלל עו"א אע"פ כו' וכמ"ס התוס'

סימן קי [קנה]

כלאי הכרם. תנן בקדושין [יז ב'] המקדש בכלאי הכרם אינה מקודשת ואמרינן מנלן אמר הוקיה אמר קרא לא תזע כרמך כלאים פן תקדש פן תוקר אש. ושיעור הכרם להאסר וכיצד יאסר, פירשתי למעלה בעמוד שני באיסור אכילת כלאי הכרם [סי' עז']:

סימן קיא [קמב]

שור הנסקל. תנן בקדושין [יז ב'] המקדש בשור הנסקל אינה מקודשת ואמרינן מנלן [דתניא] ממשמע שנאמר סקל יסקל השור אינו יודע שהוא נבילה ואסורה באכילה, א"כ מה ת"ל ולא יאכל את בשרו מגיד לך הכתוב שאם שחטו לאחר שנגמר דינו שאסורה באכילה בהנאה מנין ת"ל ובעל השור נקי. מה משמע כאדם שאומר לחברו יצא פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהן הנאה של כלום:

יש לשאול (א) על דקאמר אינו יודע שהוא נבילה ואימא לבן פקוע שאינו טעון שחיטה איצטריך קרא ויש לתרץ דההיא ברייתא ר' מאיר. תדע דמקשי עלה בב"ק [מ"א ב'] ואימא לא יאכל (ב) דקם ליה מסקל ואסירא בהנאה כדר' אבהו דאמר ר"א כל מקום שנאמר לא יאכל (ג) לא תאכלו אחד אסור אכילה ואחד איסור הנאה משמע ר' אבהו בר' מאיר למילתיה בפסחים ב' כל שעה [י"א ב'] דלית ליה דנתינה נבילה לגר או מכור לנכרי לדברים ככתבן הוא דאמא. הלבך לר' מאיר ליבא למימר דאיצטריך קרא לבן פקוע [ד] טעון שחיטה לר' מאיר, דתנן כבהמה המקשה [ע"ז ב'] השוחט את הבהמה ומצא בה בן ט' חי טעון שחיטה דברי ר' מאיר, וחכמים אומרים שחיטת אמו מטהרתו:

סימן קיב [רנ]

עגלה ערופה. תנן בקדושין [יז ב'] המקדש בעגלה ערופה אינה מקודשת. ואמרינן [יז ב'] מנלן. אמרי דבי ר' ינאי כפרה כתיב בה כקדשים, דכתיב ונכפר להם הדם:

ואין לומר מאחר דאיתקיש לקדשים יהיה לה דין קדשים לתפוסת דמים ולמעילה דלהכי (א) אפקיה קרא ולגזירה שוה להקיש בלשון כפרה ללמד לקדשים שנתכפרו בהן הוקש, דהיינו לאחר זריקת דמים דאין להן פדיון ואין להן מעילה:

יש לשאול אמאי לא נפקי לן מאיסור הנאה מעריפה עריפה מחטאת העוף, כדאמרינן לעיל גבי פמר חמור, דהא בסוטה פ' אחרון [מ"ו ב'] גמרינן גזירה שוה בעגלה ערופה עריפה מחטאת העוף:

סימן קיג [שי].

מת. אסר הכתוב מת ישראל (א) בהנאה, כדאמרינן בע"ז באין מעמידין [כ"ט ב'] מת גופא מנלן דאסיר

תועפות ראם

התוס' בב"ק ק"א א' ד"ה ולא, גביה משום דחזותא בעלמא הוא והדלקה משום שכלה האיסור בשעת הדלקה וכ"כ הס"ח: (א) יס לשאול כו' עס"ס חסר כנדפס ועיין תוס' בב"ק מ"א א' ד"ה אינו שחרטו בל"א והריעב"א בתי' לקדושין דנ"ו כ' ויש מתרנן דהא אחיה דלא כהלכתא כר"מ דאמר בן פקועה טעון שחיטה ולא נהירא עכ"ל אבל הרא"ה כחן ה"ר לתירוולא דאחיה כר"מ ממ"ש בגמ' ס' כדר"א דאמר ר' אבהו כו' וכל שם הריעב"א והרעב"א דבדין הוא דבלאו ר' אבהו מני מיייתי ליה נמי מדחוקי' בר פלוגתיה דהא כתיב הכא לא יאכל דמודם חוקי' דמשמע איסור הנאה כו' אלא משום דר' אבהו איירי דרך כלל בכולהו איסורי וחוקיה לא איירי בהדיא אלא בחזקת נקט דר"א עכ"ל והרעב"א בקדושין נ"ו ב' עמש"ס בגמרא וכדר' אבהו אר"א כו' כ' ק"ק הא דמיייתי מדר"א הא בלא יאכל אף חוקי' מודה עכ"ל ולא ראה ד' הראשונים בזה ורבינו הירא' מדייק מזה דהנרייתא ע"כ כר"מ אחיה וחוקי' לא מני אחיה כר"מ כמש"כ התוס' בפסחים כ"ב א' ד"ה ור"ס ומש"ס נקטו בגמרא דברי ר' אבהו דר' אבהו כר"מ אמר [כ"ט ב'] למילתיה' ועיין פס"י שם הוא ב' לתרץ מאי דנקטו כדר"א כו' אע"ז דחוקי' נמי מודה בלא יאכל ברי"ר עיי"ש תירוולא ועיין שם חדש לנדפס כו' קמ"ב ש' ומש' שהביאו רבינו הכא גבי נבילה הוא משום דתניא ממשמע שנאמר סקול יסקל א"י שהוא נבילה כו' אלא דלית ליה שייכות גבי נבילה אלא דהנבילה מותרת בהנאה ושור הנסקל אסור בהנאה עכ"ל ומי יגלה עפר מעיניו ויראה הכת' של הירא'ם שלפנינו שדין שור הנסקל האסור בהנאה רחוק מדין נבילה לגר תושב כרחוק מותרת מותרת וחסר' להסמיכס ולסמיכס מה זו עושה. (ב) להיבא דסקלי' מסקל כנ"ל.

(ג) עיין לעיל סי' ק"ג אות ב':

(א) דלהכי כו' עיין בתוס' ר"ד ש' וז"ל אחי' לא פריכינן הכא דל"כ יהא תופס דמים כקדשים וי"ל דלא פריכינן הכי אלא היבא דקרי' קרא קדש אבל הכא לא דמיא אלא לכפרה בלחוד עכ"ל ור"ל כתי' רבינו הרא"ה לקדשים שנתכפרו בהן הוקש כו' וצטונך בשאלת רבינו ש' מאיסור הנאה ט"ס ונ"ל לאיסור הנאה ועיין לעיל סי' ק"ו ומש"ס בביאורי ונדפס חסר מן ואין לומר עד סוף הסימן: (א) מת ישראל כו' כ' הנומ"ל סוף ה' אבל ונ"ל משמע דס"ל דמת נכרי מותר בהנאה ומיהו אפשר דספקי' מספקא ליה מילתא וכמו

דילפינן שם שם מעגלה ערופה, כתיב הכא ותמת שם מרים ותקבר שם וכתיב התם וערפו שם את העגלה, ועגלה גופא מנלן דאסירא בהנאה, כפרה כתיב בה כקדשים, ובשם שהמת אסור כך קברו (ב) ותכריכין אסורין. דתניא בסנהדרין פ' נגמר הדין [מ"ה ז'] קבר שכנאו לשם חי מותר בהנאה הוסיף לו אבן אחד לשם מת אסור בהנאה, ותניא היו אביו ואמו זורקין בו כלים מצוה על אחרים להצילם. אמר רשב"ג [מ"ה ז'] בד"א שלא נגעו במטה, אבל נגעו במטה אסורין ותרגמה עולא במטה הנקבת עמו דמיחלפי בתכריכי המת. ואיתמר [מ"ז ז'] האורג בגד למת, אביו אמר אסור הזמנה מילתא היא, ורבא אמר מותר הזמנה לאו מילתא היא, ומסקינן [מ"ה ז'] הלכתא כרבא :

סימן קיד [שו].

צפרי מצורע. תנן בקדושין [ז' ז'] המקדש בצפורי מצורע אינה מקודשת. ואמרינן [ז' ז'] מנלן, דתנא דבי ר' נאמר מכשיר ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו מכשיר כמכפר אף מכשיר האמור בחוץ עשה בו מכשיר כמכפר. יצפורי מצורע דמיתסרי דוקא שחוטה דכתיב ושחטו את הצפור האחת, אבל משולחת שריא, דלא אמרה תורה שלח לתקלה, ואע"ג דכל דפריש מרובא פריש, ונמצא שאין כאן תקלה, מ"מ אין שחוטה ומשולחת (א) להתיר משולחת מאחר שיכול הדבר לבא לידי תקלה. ואיסור והיתר מוקמינן בדבר הנראה יותר וזאת מדה בתורה. ותניא כל צפור טהורה תאכלו לרבות המשולחת, אשר לא תאכלו לרבות את השחוטה ואיתמר נמי צפורי מצורע מאימתי

תעפות ראב

וכמו שכתבנו לדעת הרמב"ן ומילתא פסיקתא נקט עכ"ל ועיין צ"ד ריש סימן שמ"ט וציאור הגר"א סס. (ב) ותכריכו כ"ה נגדס כ' הוה העמודים משמע מדברי רבינו דקבר ותכריכין נמי אסורים מדאורייתא כמו המת עלמז וכו' רש"י כו' ובשו"ת עמודי אש סי' י"ט אור"ב האריך בזה עיי"ש וז"ל הס' חרדים במל"ת התלויות בזה בושט ואפשר לשומרים בכ"י מלוה כ"ה המת וקברו ותכריכו אסורים בהנאה מן התורה כו' ממנין תרי"ג לרשב"ג ורמ"ם עכ"ל :

(א) ומשולחת טוין כאלה ומסתבר יותר להחיר כו' כ"ל ופי' דברי רבינו הוא דלא כפרש"י קדושין [ז' ז'] כ"ה רצא שכ' וקרא דלמנן לעיל לרבות את המשולחת אסמכתא בעלמא היא עכ"ל אלא כמש"כ הריטב"א שם וז"ל דלא לאו קרא לא שרינן משום ה"ע איסורי הנאה עכ"ל ור"ז דלכפי מה שהקשו בגמרא ואיפוך אלא נימא כל צפור טהורה תאכלו לרבות את השחוטה וזה אשר לא תאכלו מהם לרבות את המשולחת ע"א רצא האי טעמא דלא אמרה תורה שלח לתקלה להכריע דמש"ס מסתבר יותר דכל צפור טהורה תאכלו לרבות את המשולחת וזה אשר לא תאכלו מהם לרבות את השחוטה והל"מ וספיר כ' רבינו ואע"ג דכל דפריש מרובא פריש ונמצא שאין כאן תקלה מ"מ כו' ור"ז דכדלוי הוא ה"ס להכריע דלא נימא איפכא כקושית הגמרא דעכ"פ עדיפא שזוהה משחוטה להתיר ונגדס חסר מן ואע"ג כו' עד ותניא. ועיין בשע"מ פט"ו ממ"א הכ"ה שהקשה שם לדעת החוס' דאין מבטלין איסור לכתחילה אינו אלא מדרבנן מה יענו למ"ס בגמ' ז"ל תורה שלח לתקלה הא מדאורייתא מותר לשלח ולזעלם צרוב פריש דלמנא אולס לפשכ"ר כפן לק"מ איברא דקושית השע"מ אינו מהך סוגיא דקדושין כ"ה ממ"ס בחולין ק"מ ה' אי לשילוח ז"ל תורה שלח לתקלה וע"י יקשה הא אין כאן תקלה וא"כ ספיר י"ל לשילוח דוקא אבל לשחיטה ספיר דמי אף מעיר הנדחת ומו"ל לרנב"י למעוטי אפרי עיר הנדחת אף לשחיטה וכן ביזמא ס"ז ב' שם אינו עולה תי' רבינו ועיי"ש ביזמא הנחת מהרמ"ה שכ' לחדש דביבש ביבש לכ"ע אסור לבטל לכתחילה מה"ת ולא מפיו אנו חייין בזה דכ"כ הט"כ מה"ת חו"ד סי' מ"ה ד"ה שליטת ועיין שו"ת עמודי אש סי' י"ג אות ג' שכ' שם דבאיסורי הנאה לכ"ע אין מבטלין הוא מה"ת להביטול הוא בכלל הנאה ועיין בפלתי סי' ק' סק"א, והנה מלשון רבינו שכ' ואיפרי מלשון דוקא שחוטה כו' אבל משולחת שריא משמע דקאי אמתני' דמה ששינוי המקדש ציפורי מלשון ח"מ היינו דוקא שחוטה ולא במשולחת והיינו דוקא לר' יוחנן שהביא רבינו בסמוך דלמר משעת שחיטה ובפרש"י דמשעת שחיטה נאכרת השחוטה והמשולחת מותרת ובהרמב"ם בפיה"מ דקדושין שכ' ואפרי מלשון תאכר בהנאה משעת השחיטה ר"ל הצפור השחוטה בלגד עכ"ל והמל"מ ברפ"א מהל' ט"ז כ' לדייק מלשון הרמב"ם שם ה"ז שכ' הרמב"ם שם וכן יופור המשתלחת כו' ומותרת באכילה דס"ל להרמב"ם כסגרת החוס' ודעמס דדוקא לאחר שילוח הותרה באכילה אבל משחיטת חביתה עד השילוח אסורה בהנאה ודלא כרש"י עיי"ש וא"כ יהיה סותר הרמב"ם מחבורו לפיה"מ שלו כנ"ל והכרח החוס' הוא מדתקן צפורי מלשון לשון רבים דמשמע תרונתו והמל"מ שם שדא זה נרנא דהא בסוף תמורה תנן ואלו הם הקבצים כו' ואפרי מלשון והתם ע"כ לאו דוקא וא"כ ה"ל אפשר דל"ד ובאמת לפי' החוס' ח"מ נס הך דתמז"ה כדתקן צפ"ד דנגעים מ"ה נשפך הדם תמות המשולחת וכה"ג נס המשולחת מן הקבצים והגרש"ם צקדושין [ז' א'] הביא באמת ראיה מלכות משנה דנגעים לפי' החוס' וכבר קדמו בזה הריטב"א שם וז"ל והכי תנן צ' צתרא דנגעים נשפך הדם תמות המשולחת אלא לאו וזיקת הדם מתרת אותה הא קודם זריקה אסורה עכ"ל והפני משב להירשומי פ"ה דע"י ה"י צמח"ס שם כ' ואפרי דנקט על צפורי דעלמא דלא מיתסר אלא שחוטה כו' ולא ראה דברי הרשב"א בחי' לקדושין שם שכ' דהא ליתא דא"כ הול"ל ובפסרי תמור ובשורים הנסקלים, ולי נראה דל"ל דקאי אשחוטה דסבתא דאס דאס אשחוטה דסבתא צית וספיר אמרו צפורי לשון רבים ואדם צית מלשון חיקור ועיין חוס' רעק"א פ"ד דנגעים מ"ה אות ח' ובתפארת ירושלם שם ועפי"ז יס לפרש דס"ל להרמב"ם כרש"י כמש"כ בפיה"מ ומוש"כ המל"מ לדייק מדברי הרמב"ם בחבורו י"ל דשם לענין אכילה אמר מכלן

ספר

עמוד ג איסורי הנאה

יראים

מא

91

הן אסורין ר' יוחנן אמר משעת שחיטה ר"ל אמר משעת לקיחה. הרי אלו (ב) חמש עשרה איסורין שאין בהן שכר והנאה לעולם. ויש מהן תופשין דמיהן ע"ז והקדש, ע"ז אינה ניתרת בהתפסת דמיה. והקדש יצא לחולין בהתפסת דמיו ובתשעה השנוין בקדושין שנינו מכרין וקדש בדמיהן מקודשת, וע"ז בידי גרים (ג) אמרינן בע"ז פ' אחרון [סד א'] דאינה תופסת דמיה, אבל עשה צלם למכור לעובדיו שמתחלתו עשאו לע"ז אותם דמים אסורים, כדאמרינן בע"ז באין טעמידין [נ"ג א'] דלמא ע"ז זבין ודמי ע"ז איכא בהדיה. ובפ"א [י"ז א'] אמרינן ולא חשו חכמים לדמי ע"ז ביד [גוי] הא אי ידעי אסורי אחרי[ם] שמתחלה עשאה לכך ומכרה לעובדה דמדרבנן (ד) אסורי. אלו ט"ו אסורין וסימן לדבר: ושכר האדם לא נהיה ה"י בנימריא הכי הו:

תועפות ראם

(ב) מכלן עד נמירא חסר כנדפס. (ג) גרים ט"ס ונ"ל גוים. (ד) מראה הא דר"ת שרי היינו כמש"כ התוס' ע"ז ס"ד א' ד"ה מסתברא. ונס הרא"ס הכי ס"ל ומש"ה כ' דמדרבנן אסורי מיהו דעת התוס' שס דנס מדרבנן שרי אפילו מכרה הנכרי כדי לעובדה הדמים מותרין אס לא כשהנכרי הקנה הדמים לנורך ע"ז אחרת אזי אסורין הדמים כמש"כ ר"ת שס י"ז א' תוד"ה דכותיה ועיין ט"ז יו"ד סימן קנ"ז סק"א:

יא